

Sygnatura akt II Ca 249/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ireneusz Kawęcki

Sędziowie: Jacek Chmura

Janusz Roszewski (spr.)

Protokolant: st. sekretarz sądowy Elżbieta Wajgielt

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2021 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z wniosku E. M.

przy udziale R. M., K. R., R. G., L. M.

o zasiedzenie

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 2 lutego 2021 r. sygn. akt I Ns 924/19

p o s t a n a w i a:

1. oddalić apelację;

2. zasądzić od wnioskodawcy E. M. solidarnie na rzecz uczestników postępowania K. R. i R. M. kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Jacek Chmura Ireneusz Kawęcki Janusz Roszewski

Sygn. akt II Ca 249/21

UZASADNIENIE

W dniu 27 sierpnia 2019r., wnioskodawca E. M. wniósł o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie z dniem 3 marca 2018 r. tj.: działki nr (...) o pow. 0,6181 ha, działki (...) o pow. 0,4145 ha stanowiących grunty rolne, a także działki

(...)stanowiącej drogę w części przylegającej do wyż. W.. Działek położonych K. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą KZl (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Kaliszu, a nadto działki nr (...) o pow. 0,99 ha stanowiącej grunty rolne położonej przy ul. (...) objętej księgą wieczystą KZl (...).

W uzasadnieniu wnioskodawca podał, iż od śmierci jego dziadka M. M. (1) w dniu 3 marca 1988 r. cała nieruchomość pozostawała w samoistnym posiadaniu jego ojca – L. M., który użytkował ją jak własną i fakt ten nie był kwestionowany przez pozostałych spadkobierców M. M. (1), którzy nie interesowali się prowadzonym przez niego gospodarstwem rolnym. Wnioskodawca podał, iż to jego ojciec płacił podatki od tej nieruchomości, założył sieć wodociągową, oraz w

stosunkach na zewnątrz występował jako właściciel tego gospodarstwa rolnego. Wnioskodawca podał również, iż to jego ojciec zdecydował o podziale gospodarstwa rolnego na poszczególne działki, m.in. na działki opisane na wstępie, natomiast pozostałe działki przekazał rodzeństwu. Wnioskodawca wskazał, iż na podstawie umowy darowizny z dnia 18.10.2017., L. M. przekazał mu swoje prawa do spadku w związku z tym na podstawie art. 176 kc, to on stał się posiadaczem samoistnym tychże nieruchomości.

Uczestnicy postępowania K. R. oraz R. M. wnieśli o oddalenie wniosku. W uzasadnieniu swojego stanowiska zaprzeczyli jakoby nie interesowali się gospodarstwem rolnym swojego ojca; toczyła się bowiem w 2006 r. sprawa o dział spadku; nadto wskazali, iż korzystali z tych nieruchomości, opłacali od nich podatki, podnieśli także, iż wszczęte było przeciwko L. M. postępowanie o ochronę ich praw do przedmiotowej nieruchomości. Uczestniczka postępowania K. R. oświadczyła, iż

w latach 1992-1997 w przedmiotowym gospodarstwie rolnym prowadziła hodowlę świń; dokonywała zasiewów zboża i to ona po śmierci M. M. (1) pomagała matce

w prowadzeniu tego gospodarstwa. Uczestnicy postępowania podali, iż nigdy nie pozostawili L. M. swobody w zarządzaniu gospodarstwem rolnym.

Dział w sprawie zgłosiła R. G. wskazując, iż jest posiadaczką jednej z działek objętych wnioskiem od 30 lat. Na rozprawie w dniu 11 marca 2020 r., wnioskodawca sprecyzował swoje żądanie w ten sposób. Iż podtrzymał swoje stanowisko odnośnie nieruchomości stanowiącej działki nr (...) i cofnął wniosek w pozostałym zakresie.

Postanowieniem z dnia 20 września 2020 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania L. M..

Sąd Rejonowy w Kaliszu postanowieniem z dnia 02 lutego 2021 r. oddalił wniosek i orzekł o kosztach postępowania. Rozstrzygnięcie swoje oparł na ustaleniach faktycznych szczegółowo przytoczonych w uzasadnieniu tego postanowienia, wskazując na treść dowodów oraz ocenę materiału dowodowego wraz z argumentacją przyjętej mocy i wiarygodności.

W oparciu o ustalone fakty Sąd Rejonowy stwierdził, że nie dały one podstaw do przyjęcia, iż w odniesieniu do nieruchomości objętych wnioskiem po stronie poprzednika prawnego wnioskodawcy miało miejsce posiadanie samoistne.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na uznanie że poprzednik prawny wnioskodawcy objął w posiadanie samoistne wymienione we wniosku nieruchomości i to we skazywanej we wniosku dacie 3 marca 1988 r. i przede wszystkim że posiadanie to trwało nieprzerwanie przez okres następných 30 lat. Uczestnicy postępowania K. R. i R. M. nie zostali bowiem skutecznie wyzuci z posiadania.

Wnioskodawca nie wykazał, aby uczestnik postępowania (jego poprzednik) L. M. posiadał przedmiotową nieruchomość w sposób odpowiadający podmiotowemu prawu własności. Ujawnione okoliczności wskazują na wyraźny sprzeciw kierowany wobec postępień L. M. i jego woli władania nieruchomością oraz wykonywaniu przez niego czynności faktycznych na przedmiotowej nieruchomości. L. M., w istocie chciał wypełnić ostatnią wolę swojego ojca, niż sam miał wolę posiadania. Sam uczestnik postępowania wskazywał, iż chciał wszystko przepisać zgodnie z wolą ojca a „górką” była dla niego najważniejsza, bo tam miał się wybudować E.. Wykonywanych przez niego wobec przedmiotowej nieruchomości czynności, nie można było uznać za wyczerpujące znamiona posiadania samoistnego. Poprzednik prawny wnioskodawcy nie korzystał z nieruchomości wyłączeniem pozostałych uczestników postępowania. Wszyscy oni wykonywali wobec tej nieruchomości czynności właścicielskie traktując tę nieruchomość jako swoje centrum życiowe, płacili podatki od nieruchomości. Osobiście pracowali w tym gospodarstwie, zwracali się o pomoc do innych osób przy gospodarzeniu tej ziemi, prowadzili produkcję rolną, pobierając z gospodarstwa pożytki. Okoliczności te jednoznacznie stanowią o uzewnętrznieniu ich woli posiadania jako właścicieli.

W tym stanie rzeczy, z powołaniem na przedstawioną argumentację, Sąd Rejonowy wniosek oddalił.

Apelację od tego rozstrzygnięcia złożył wnioskodawca zaskarżając postanowienie Sadu Rejonowego w całości.

Wnioskodawca zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

a) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. :

- art. 172 § 1 i 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie pomimo, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy zachodziły podstawy do zastosowania powołanych przepisów

- art. 339 k.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy zachodziły podstawy do jego zastosowania

- art. 338 k.c. poprzez jego zastosowanie podczas gdy w okolicznościach uznanie, iż przedmiotowa nieruchomością nie jak właściciel lecz za kogo innego, tj. nieżyjącego już M. M. (1)

b) naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnej analizy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, polegające na braku dokonania wnikliwej oceny wiarygodności przeprowadzonych w sprawie dowodów na okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności nieuzasadnione pominięcie dowodów z zeznań wnioskodawcy E. M., uczestnika postępowania L. M. oraz świadków M. M. (2), S. B., G. T., M. R. oraz R. T.

- art. 227 k.p.c. w zw. art. 278 §1 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego wnioskodawcy o przeprowadzenie dowodu z oględzin nieruchomości oraz opinii biegłego geodety na okoliczność ustalenia rzeczywistej powierzchni działki (...), która jest we władaniu wnioskodawcy w związku prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 22 stycznia 2015r., sygn. akt I C 2555/14 wydanym przeciwko poprzednikowi prawnemu wnioskodawcy L. M., w wyniku czego nie doszło do ustalenia zakresu wydania przedmiotową nieruchomością przez wnioskodawcę oraz jego poprzednika prawnego L. M.

- art. 520 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie

- art. 520 § 3 k.p.c. poprzez jego zastosowanie

- § 2 pkt.7 w zw. z § 5 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r.

w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. Z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt.1 poprzez stwierdzenie, że E. M. nabył z dniem 3 marca 2018 r. własność nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) stanowiącej grunty rolne, składającej się z działek (...) o powierzchni 0,6181 ha, 244/5 o powierzchni 0,4145 ha oraz (...) objęte księga wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Kaliszu VI Wydział Ksiąg Wieczystych Nr KZ1 (...), uchylenie i zmianę postanowienia w pkt 2, przez obciążenie kosztami postępowania każdego z uczestników postępowania w zakresie przez niego poniesionym, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kaliszu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od uczestniczki postępowania K. R. na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Uczestnicy postępowania K. R., R. M. w odpowiedzi na apelację wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie od wnioskodawcy na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia i rozważania Sądu I instancji i uznaje je za własne. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 387 § 2¹ pkt. 1 sąd okręgowy w swoim uzasadnieniu wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia może ograniczyć do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji. W takiej sytuacji przytaczania tych ustaleń staje się zbędne.

Skarżący podnosi w swojej apelacji przede wszystkim zarzut naruszenia przepisów postępowania dotyczących zasad gromadzenia materiału dowodowego oraz jego oceny tj art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. w zw. art. 278 §1 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. Zarzut ten nie jest uzasadniony.

W myśl art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału. Sąd Rejonowy dokonując tej oceny nie naruszył reguł oznaczonych w powołanym tu unormowaniu, dającym wyraz obowiązywaniu zasady swobodnej oceny dowodów.

Cechą istotną swobodnej oceny dowodów jest ich bezstronna ocena (por. np. K. P., w: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułów 1 – 505 , pod red. K. P., W. 2006, t. I, s. (...)). Takiej właśnie – tj. bezstronnej oceny – dokonał Sąd I instancji.

Wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (por. W. Siedlecki, Realizacja zasady swobodnej oceny dowodów w polskim procesie cywilnym, NP. 1966, nr 4, s. 20). Sąd Rejonowy wszechstronnie rozważył zebrany w tej sprawie materiał.

Swoje twierdzenia Sąd I instancji przekonująco i należycie uzasadnił przyjętą zarówno wiarygodność, jak i moc, dowodów wskazanych jako podstawa ustalonych faktów, jak i dowodów wymienionych w zarzucie apelacyjnym. Nie jest prawdą, że Sąd I instancji pominął dowody z zeznań wnioskodawcy E. M., uczestnika postępowania L. M. oraz świadków M. M. (2), S. B., dokonywał ustaleń stanu faktycznego także w oparciu o te źródła dowodowe.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Tylko w przypadku wykazania, że brak jest powiązania, w świetle kryteriów wyżej wzmiankowanych, przyjętych wniosków z zebraniem materiałem dowodowym, możliwe jest skuteczne podważenie oceny dowodów dokonanej przez sąd; nie jest tu wystarczająca sama polemika naprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych. (wyrok SN 2005-09-29 II PK 34/05, LEX nr 829115). Apelujący pomimo podnoszonego zarzutu procesowego, nie podważył skutecznie dokonanych przez Sąd Rejonowy wniosków faktycznych, zatem przytoczone argumenty mają charakter wyłącznie polemiczny.

Pozostałe - przedstawione w apelacji - zarzuty naruszenia prawa materialnego straciły swoją moc rażenia, o tyle, że skarżący formułował je zakładając, że prawidłowym jest ten stan faktyczny, który prezentuje skarżący w swojej apelacji. Tak formułowany zarzut naruszenia prawa materialnego - mimo, że często używany przez strony skarżące - jest jurydycznie niepoprawny. Prawidłowo bowiem zarzut naruszenia prawa materialnego może odnosić się jedynie do stanu faktycznego ustalonego przez sąd.

Wobec stwierdzeń podniesionych w apelacyjnym zarzucie naruszenia prawa materialnego stwierdzić należy , co następuje.

W niniejszej sprawie – co podkreślił Sąd I instancji – mamy do czynienia z zasiedzeniem, które ma biec przeciwko współspadkobiercom po właścicielu nieruchomości jak i współwłaścicielom nieruchomości. W tej sytuacji wyłączane zostaje domniemanie samoistności posiadania. Nie wystarczy więc wykazać, że posiadało się nieruchomość, że otoczenie traktowało posiadacza za jej właściciela, że zasiadający czuł się

właścicielem całej nieruchomości, opłacał podatki itp. Takie bowiem zachowanie współwłaściciela jest zachowaniem, które nie prowadzi do zasiedzenia, gdyż do takiego zachowania ma prawo każdy współwłaściciel, co wynika z art. 206 k.c., który pozwala współwłaścicielowi na posiadanie i korzystanie z całej rzeczy (por. Paweł Księżak /w/ Kodeks cywilny. Komentarz pod redakcją Konrada Osajdy, Warszawa 2013, s. 1078; wyrok SN z dnia 27 kwietnia 2001 r. III CKN 21/99).

Do zasiedzenia przez współwłaściciela udziału innego współwłaściciela (czy udziałów innych współwłaścicieli) niezbędne jest wyraźne zmanifestowanie zmiany charakteru władztwa, tj. woli władania cum animo rem sibi habendi, w sposób widoczny dla współwłaścicieli i dla otoczenia (por. post. SN z dnia 2.3.2012 r., II CSK 249/11 i postanowienie SN z dnia 29.6.2010 r., III CSK 300/09; postanowienie SN z dnia 11.10.2002 r., I CKN 1009/00).

Należy pamiętać – co specjalnie i słusznie wyeksponował Sąd Rejonowy - że ojciec wnioskodawcy po śmierci jego ojca tj. M. M. (1) stał się współwłaścicielem nieruchomości, stąd dla dowodzenia przesłanek zasiedzenia, w tym posiadania nie mógł już korzystać z domniemania wynikającego z treści art. 339 k.c. Podobnie wnioskodawca, który nabył od ojca jego udział w nieruchomości spadkowej. Musiałby więc wykazać, że ojciec wyraźnie zmanifestował w stosunku do pozostałych współwłaścicieli wolę swego samoistnego posiadania i wyłączenia ich od posiadania nieruchomości. Wnioskodawca takiego dowodu nie przeprowadził. Powyższe dotyczy także znaczenia podziału geodezyjnego nieruchomości i wydzielania m.in. działki (...). Dokonanie takiego podziału nieruchomości, bez wyraźnego zmanifestowania wobec pozostałych współwłaścicieli władczygo charakteru tej czynności, należy wyłącznie ocenić w ramach czynności zachowawczych objętych dyspozycją art. 209 k.c. W tym zakresie Sąd Okręgowy w całości podziela rozważania Sądu Rejonowego, których nie trzeba powtarzać.

Tych faktów i opartych na nich twierdzeń wnioskodawca nie wykazał. W tym zakresie ustalenia Sądu Rejonowego są prawidłowe i nie zachodziła potrzeba ich uzupełniania w zakresie wskazanym we wniosku dowodowych z opinii biegłego geodety, bowiem w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia są wystarczające. Oddalenie tego wniosku dowodowego nie naruszało art. 278 §1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c.

Nie jest również uzasadniony ostatni zarzut apelacyjny naruszenia art. 520 §1 i §3 k.p.c. dotyczący zasad orzekania o kosztach w postępowaniu nieprocesowym, który od zasady ponoszenia przez każdego uczestnika kosztów związanych z własnym udziałem, przewiduje wyjątki związane z wynikiem postępowania w sprawach, w których uwzględnienie stanowiska jednego z uczestników powoduje pozbawienie określonych praw innych uczestników. W takich postępowaniach uczestnik, którego stanowisko procesowe nie zostało uwzględnione, w praktyce przegrywa sprawę. Sprzeczność interesów zachodzi także w sprawach z zakresu prawa rzeczowego, jak np. o zasiedzenie, jeżeli wnioskodawca oczekuje uwzględnienia wniosku, a będący w opozycji uczestnik chce oddalenia takiego wniosku. Zastosowanie zatem przez Sąd Rejonowy przy rozstrzygnięciu o kosztach art. 520 §3 k.p.c. było uzasadnione.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należało, zgodnie z art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 520 §3 k.p.c.

Jacek Chmura Ireneusz Kawęcki Janusz Roszewski